

ressenyas

PERE ANGUERA: LA HISTÒRIA I LA TERRA

Amb tan sols cinquanta-sis anys i després de patir una llarga malaltia ens ha deixat l'amic i historiador Pere Anguera i Nolla (Reus, 1953-2010). En el transcurs dels seus trenta-sis anys d'historiador ens ha llegat una immensa obra, resultat de llargues i profitoses recerques documentals, que ha deixat una profunda petjada en la historiografia catalana i espanyola del darrer terç del segle XX i el primer decenni del XXI.¹ Una simple consulta a qualsevol dels catàlegs universitaris ens dona més de tres-centes referències de treballs publicats per Pere Anguera, la qual cosa el converteix en un dels historiadors catalans més prolífics. De fet, ja ho era l'any 1992 quan va accedir a la càtedra.

El compromís de Pere Anguera amb la seva ciutat, Reus, i el seu país, Catalunya, n'ha marcat decisivament la trajectòria humana i historiogràfica. La recerca històrica sobre Reus, i l'abundant producció historiogràfica que ha generat, no s'entenen sense el seu compromís cívic i intel·lectual, que el va portar a participar en la lluita per la democràcia durant el franquisme i a dirigir entitats culturals tan emblemàtiques com l'Associació d'Estudis Reusencs o el Centre de Lectura de Reus. El compromís ciutadà anava acompanyat d'un compromís polític, progressista i catalanista, expressat, a més de mitjançant l'obra historiogràfica, amb nombrosos articles publicats a la premsa local i nacional. El seu compromís territorial es va fer evident en mantenir-se com a professor i catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat Rovira i Virgili, des d'on va impartir el seu mestratge entre els alumnes i professors. Pere Anguera ha exercit una tasca ingent en allò que sol anomenar-se història local o història comarcal, menyspreada durant molt de temps per determinats àmbits acadèmics, però avui sortosament recuperada per la historiografia del nostre país. De fet, la major part de la història que s'ha fet i que es fa és local, és a dir, reduïda a un àmbit geogràfic determinat, malgrat que a vegades els títols dels llibres no semblen indicar-ho. O, massa sovint, acaben confonent Barcelona amb Catalunya. Però, com insisteix l'historiador Josep Fontana, «la feina de l'historiador no depèn del forat per on es mira, sinó dels ulls que miren», és a dir, no hi ha historiadors locals i historiadors generals, sinó que hi ha bons historiadors i mals historiadors. Pere Anguera ha demostrat amb escreix ser un bon historiador, és a dir, que els seus ulls han estat i són capaços de mirar el passat a través d'un forat petit o gran, sempre amb encert, amb rigorositat històrica.

La història local ha demostrat ser una bona eina per tractar aspectes d'història social i cultural i, sobretot, per fer anàlisis de llarga durada (continuitats i trencaments): els treballs de Pere Anguera en són una bona mostra. Les claus són emmarcar-la correctament, inserir-la en un context més general, analitzar la complexitat i les interrelacions, i mantenir un diàleg comparatiu amb altres estudis generals i locals. El mateix Pere Anguera ha publicat interessants articles de reflexió sobre aquesta qüestió, com ara «La Historia local: una síntesis catalana» (Zamora, 1999) i «Algunas consideraciones sobre la historia local» (Osca, 2001), i va ser director d'aquests *Plects d'Història Local* publicats per *L'Avenç*, entre 1997 i 2000.

Pere Anguera ha publicat en solitari i en col·laboració diversos estudis d'història local que tenen com a trets distintius la metodologia emprada, el rigor en la consulta de les fonts documentals, el tractament globalitzat i la voluntat de dir quelcom en els temes del debat historiogràfic al nostre país. Si anéssim al rovell d'ou inicial de la tasca historiogràfica de Pere Anguera, segurament trobaríem el Reus contemporani, i especialment el segle XIX. Quantes iniciatives, recerques o publicacions no tenen la llavor en aquests estudis minuciosos de la societat, la política, l'urbanisme, les persones, la cultura o l'economia reusenques? Reus ha estat el primer taller historiogràfic de Pere Anguera. ■

RAMON ARNABAT. Professor de la Universitat Rovira i Virgili

1. Un repàs sintètic del conjunt de la trajectòria historiogràfica de Pere Anguera pot veure's en Ramon ARNABAT, «Pere Anguera: panoràmica d'un historiador», *Revista de Catalunya*, núm. 249 (2009), p. 44-52.